

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1125
Tarih : 19.02.2016

3179

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Bekir BOZDAĞ** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Çağlar DEMİREL
Diyarbakır Milletvekili
HDP Grup Başkanvekili

Cizre'de günlerdir devam eden sokağa çıkma yasağının olduğu süreçte, ilki 23 Ocak 2016 tarihinde gündeme gelen kamuoyunun “vahşet bodrumları” diye adlandırdığı olaylarda 150'den fazla insanın yaşamını yitirdiği bilinmektedir. Türkiye'nin toplumsal hafızasına bir facia olarak kazınan bu olaylar sonucunda cenazelerin yandığı ve tanınmaz hale geldiği yine edinilen bilgiler arasındadır. Cenazelerin birçoğu otopsi işlemlerinin gerçekleştirilmesi için Antep, Urfa, Mardin ve Silopi'ye gönderilmiştir. Fakat Silopi, Siverek, Cizre, Şırnak, Urfa, Antep ve Mardin'e gönderilen onlarca cenazenin teşhisinde, otopsisinde ve ailelerin cenazeleri alma sürecinde ciddi sorunlar yaşandığı ifade edilmektedir. Adli Tıp Kurumlarına getirilen cenazelerin bazılarının halen kimlik tespiti yapılmadığı ya da kimlikleri tespit edilmiş olanların halen ailelerine teslim edilmediği aktarılan bilgiler arasındadır.

3179

Hayatını kaybeden kişinin otopsi işlemleri başlatılmadan evvel yakınlarına teşhis işlemlerinin yaptırılması yasal bir zorunluluk olmasına karşın; hayatını kaybeden kişilerin yakınları ve avukatlar cenazelerin tespit edilmesine yönelik olanakların Adli Tıp Kurumları tarafından sağlanmadığını ve teşhis işlemlerinin engellendiğini aktarmışlardır. Bunun yanı sıra cenazelerin morglarda değil dışarıda bekletildiği ve cenazelerin çürütülmeye bırakıldığı da sıklıkla ifade edilmektedir.

İddialara göre cenazelerin otopsi esnasında da türlü usulsüzlükler meydana gelmiş ve uzman, avukat ya da doktorların otopsilere girmelerine izin verilmemiştir. Baş gösteren durumları savcılara iletmek isteyen HDP milletvekillerinin ısrarlarına rağmen savcılar hem görüşme taleplerini hem de ilgili talebi içeren dilekçeleri reddetmişlerdir.

Otopsilerle ilgili yaşanan bu sorunlarla birlikte cenazelerin ailelere teslim edilmesi ile sonradan defin işlemlerinin aileler ve halk tarafından yapılması yönünde de ciddi engeller oluşturulmuş durumdadır. Geçtiğimiz haftalarda yürürlüğe giren Adli Tıp yönetmeliğiyle cenazelerin Belediyeler haricinde mülki amirin inisiyatifiyle de gömülebilmesinin yolu açılmıştı. Ancak bu yönetmeliğin hem gömülme hakkını hem de ailelerin cenazesini sahiplenerek alabilmelerini engelleyen yönde bir uygulamaya hizmet ettiği görülmektedir.

İnsan hakları ihlalleri ve işkence sonucu meydana gelen ölümlerde otopsi sırasında uyulması gereken kuralları ayrıntılı bir şekilde açıklayan Minnesota Protokolü ya da bir diğer adıyla 'BM Hukuk Dışı, Keyfi ve Yargısız İnfazların Önlenmesine ve Soruşturulmasına İlişkin El Kılavuzu'na göre her şüpheli ölüm için bir soruşturma açılması ve bağımsız bir komisyon tarafından yürütülecek bu soruşturmanın aynı zamanda yeterli bir otopsiyi de içermesi gerekmektedir. Otopsiyi uzman kişilerin yürütmesi, otopsiye bağımsız hukukçuların da refakat edebilmesi ve otopsi raporu dahil soruşturma sonuçlarının kamuoyuna sunulması şartları Minnesota Protokolü ile hayata geçmiş olup Türkiye Cumhuriyeti 2011 yılında bu protokolü uygulamaya sokacağına dair imzasını atarak protokolün uygulanması talimatını vermiştir. Ancak Cizre'deki bodrumlardan çıkarılarak farklı şehirlere nakledilen cenazelerin otopsilerinde yaşananlar bu protokolün ihlal edildiği yönünde bir izlenim bırakmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Otopsi işlemlerine avukatların ve doktorların girebilmesi yönünde herhangi bir yasal engel yokken ve aksine uygulamada Adli Tıp raporunun objektifliği açısından otopside

289

avukatların yer alması adeta hukuki bir zorunlulukken; bahsi geçen yerlerde avukatların ve doktorların otopsiye alınmamalarının ve hatta engellenmelerinin gerekçesi ile dayanağı nedir?

2. Otopsilerde avukatların bulunmaması ileride adil bir yargılamanın da önüne geçilmesi ihtimalini doğurmaktadır. Bu durumda Bakanlık olarak bu konudaki tavrınız ne olacaktır?

3. Cenazelerin ailelere verilmesinde sınırlamalara gidilmesi ve uzak yerlere gönderilmesiyle aileler 24 saat içinde cenazelerini alamama riski ile karşı karşıya kalmışlardır. Yeni yönetmelikteki düzenlemeye göre ailelerin 24 saat içerisinde cenazelerini teslim alamamaları durumunda cenazelerin mülki amirler tarafından defnedilmeleri yasal olarak da mümkün hale getirilmişken, burada amaçlanan ailelerin cenazelerini gömmeye hakkını ellerinden almak mıdır? Değil ise, ailelerin bu en temel insani hakkını korumak ve savunmak için Bakanlık olarak ne tür adımlar atmayı planlamaktasınız?

4. Avukatların verdiği bilgiye göre olay yeri inceleme ve teşhis tutanakları hukuksuz bir şekilde tutulmaktadır. Yasal olarak yapılması gereken bu işlemlerin yapılmamasındaki gerekçe nedir? Bu hukuken delil karatma anlamına gelebileceğine göre, bu konuda Bakanlığınızın herhangi bir girişimi olacak mıdır?

5. Otopsi işlemlerinin bilimsel ve adli tıp uzmanlığına göre yapılmaması BM'nin Minnesota Protokolü'nün ihlali anlamına gelmekte olup bu ihlale sebebiyet veren yetkililer hakkında bir idari ve adli işlem başlatmayı planlıyor musunuz?